

17.05.2022

Energieffektivitet kan gøre os fri fra russisk gas - det er tid til mere bindende mål i EU

I tillæg til blot at bane vejen for nye energikilder bør RePowerEU også rette blikket mod et langt mindre omtalt, men lige så vigtigt middel: at bruge mindre energi i det hele taget.

Skrevet af

Anders Overvad

Rasmus Egmont Foss

📞 +4561106288

✉️ rasmus@thinkeuropa.dk

Kommentaren er skrevet i samarbejde med Camilla Damsø Pedersen, programchef for energi og bygninger i Concito.

Onsdag d. 18. maj tegner til at blive en vigtig dag for den europæiske klimakamp. Knap tre måneder efter Ruslands invasion af Ukraine vil EU-Kommissionen lancere sin længe ventede plan for at gøre Europa uafhængig af russisk kul, olie og gas, kendt som RePowerEU. Samme dag er Mette Frederiksen vært for prominente gæster i Esbjerg, når den tyske kansler Olaf Scholz, kommissionsformand Ursula von der Leyen og de hollandske og belgiske premierministre skal drøfte potentialet for udvidelse af havvind i Nordsøen.

Netop vind vil sammen med sol og brint spille en afgørende rolle, hvis vi skal erstatte russiske brændsler til at opvarme vores hjem og producere grøn el. Sådan lød budskabet også, da regeringen sidste måned præsenterede sit grønne udspil 'Danmark kan mere II'. Men i tillæg til blot at bane vejen for nye energikilder bør RePowerEU også rette blikket mod et langt mindre omtalt, men et lige så vigtigt middel: at bruge mindre energi i det hele taget – også kendt som energieffektivitet.

Klima og sikkerhed går nu hånd i hånd

Der er et større potentiale for energieffektivitet, end de ambitioner EU har lagt for dagen. Historikken er desværre ikke med EU, der kun med hjælp fra coronakrisen nåede sin målsætning om 20 pct. energieffektivitet i 2020, idet store dele af økonomien var nedlukket under pandemien. Men der er nu meget langt til 2030, hvor EU-parlamentets danske forhandlingsleder Niels Fuglsang ønsker at hæve målsætningen for energieffektivitet til 43 pct. ift. de nuværende 32,5 pct.

Før Ukrainekrigen gavnede energibesparelser mest af alt klimaet ifølge den gængse tankegang. I 2017 anslog det internationale energiagentur IEA, at højere energieffektivitet skal levere det største bidrag til den globale reducere i udledningen af drivhusgasser, som Paris-aftalen kræver.

Men i dag står det klart, at et lavere energiforbrug også fremmer vores forsyningssikkerhed: EU-Kommissionen regner med, at hver forbedring af energieffektiviteten på 1 pct. kan reducere den europæiske import af gas med 2,6 pct. Helt op til tre fjerdele af gasimporten fra Rusland kan spares væk i 2030, hvis Europa-Parlamentets mål om at bruge energien mere effektivt lykkes, viste en rapport fra SYNERGI tidligere på året.

Det kræver især, at de 27 EU-lande kan blive enige om at indføre bindende krav til besparelser på energi. I dag er det ikke alle kravene til energieffektivisering, der er bindende for EU-landene, og det gør, at ikke alle lande bidrager tilstrækkeligt.

Men politisk handlekraft løser ikke opgaven alene: Mange steder i Europa er der også akut mangel på den arbejdskraft og de byggematerialer, som er nødvendige for at gennemføre de vigtigste tiltag.

Arbejdskraften mangler

Nøglen til højere energieffektivitet findes især i de bygninger, vi bor og arbejder i til daglig. 40 pct. af det samlede energiforbrug stammer fra vores bygninger, hvor store besparelser kan hentes ved at energieffektivisere. På samme vis er potentialet i at udskifte gamle gasfyr med nyere varmepumper stort.

De massive investeringer, der er brug for, kan skabe mange arbejdspladser på tværs af kontinentet. En stor del af midlerne fra den enorme genopretningsfond efter COVID-19 er da også allerede tilegnet netop det formål i løbet af det seneste år.

Men opgaverne kræver både håndværkere og byggematerialer, der jo i forvejen mangler - og det gælder ikke bare i Danmark. Over hele EU melder ca. 30 pct. af virksomhederne i bygge- og anlægsbranchen, at de mangler begge ingredienser til at gennemføre arbejdet. I Irland, Slovenien og Danmark, som er blandt de værst ramte, gælder det ofte mere end halvdelen af alle virksomheder. Med den rekordlave ledighed i EU er det desværre ikke lige til at skaffe den nødvendige arbejdskraft.

Politikere kan meget vel frygte, at opråb om energibesparelser giver indtryk af en fremtid med lavere velstand og indskrænket frihed hos vælgerne. Derfor vil de hellere tale om positive indgreb som flere vindmøller og solceller. Men netop i den verserende krig og klimakrise er der behov for modig kommunikation og skarpe tiltag til at gribe fat om flere løsninger, der kan tackle begge problemer. Energieffektivitet bør derfor stå højt på dagsordenen, og det er vigtigt ikke at ignorere de konkrete udfordringer, men derimod sikre bindende mål og stærke virkemidler.